

У К А З
Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР
Аб скліканні Вярхоўнага Савета
Беларускай ССР

Прэзідыум Вярхоўнага Савета Беларускай ССР пастанаўляе:
Склікаць трэцюю сесію Вярхоўнага Савета Беларускай Совецкай
Соцыялістычнай Рэспублікі чацвёртага склікання 27 ліпеня 1956 года
ў г. Мінску.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. КАЗЛОУ.
Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР Д. ЛУКАШЭВІЧ.

16 ліпеня 1956 года,
г. Мінск.

УСЁ ДЛЯ ЦЯБЕ, СОВЕЦКІ ЧАЛАВЕК

Закончыла сваю работу пятая сесія Вярхоўнага Савета БССР. Прынятыя важнейшыя рашэнні, якія найбольш гарачы волгук у сэрцах працоўных. Бадай не знайдзецца ў нашай краіне ніводнага чалавека, які б з хваляваннем не чытаў пункты Закона аб дзяржаўных пенсіях. Маркуючы па волгук, надрукаваных у газетах, а таксама па волгук, якія можна пачуць на вуліцы і ў трамваі, на працы і дома, Закон аб дзяржаўных пенсіях сардэчна прыняты савецкімі людзьмі. Многія з іх, хто шчыра і сумленна працаваў на карысць Радзімы, спакойна за сваю старасць — яна матэрыяльна забяспечана дзяржавай. Калі ў думках прымінуць, колькі чалавечых трышч і клопатаў здымае новы Закон, дык стане відавочным, які ён значны і велічны.

Мы жывем у такім грамадстве, дзе існуюць самыя справядлівыя законы, дзе святая пануюча чалавечая годнасць, дзе партыя і дзяржава сваю нестомную дзейнасць адносяць у імя служэння народу. Калі глядзім на новыя фабрыкі і заводы, новыя гародні і рабочыя пасадкі, новыя гектары асобных зямель, у сэрцы нараджаецца пачуццё вялікай удзячнасці партыі: гэта ўсё для цябе, савецкі чалавек, дзя твайго шчасця робіць яна.

Кожны грамадзянін нашай дзяржавы сваёй працай прыносіць карысць грамадству. Праца з'яўляецца нашым пачэсным абавязкам. Той, хто больш дае грамадству, той і лепш забяспечваецца грамадствам. Гэты справядлівы прынцып захоўваецца і тады, калі чалавек страчвае працаздольнасць. Закон аб дзяржаўных пенсіях з'яўляецца ў адпаведнасці з гэтым прынцыпам і дазваляе ўздымаць іх да ўзровень сумы заробку. У сваю чаргу ён прадухіляе спецыяльнае падаўжэнне ўважлівасці ў працы, каб пазбегчы ад іх, якія працавалі не менш 35 год і жанчынам, якія аддалі работу не менш 30 год, — дзесяць працэнтаў ад агульнай сумы пенсій.

Пры вызначэнні пенсій ўлічваюцца і умовы працы. Для тых, хто заняты на паліцэйскай работай, на работах у шкідливых умовах і ў гарах, шахтах, змяняюцца не толькі працоўны стаж, але і ўзрост, неабходны для атрымання пенсіі.

Асабліва ўвага аддаецца клошатам аб жанчынах. У нашай краіне яны працуюць нараві з мужчынамі. Дзяржава паставіла іх у адпаведнасці з іх быццём: створыла шырокая сетка дзіцячых садоў і ясляў, адкрыты спецыяльныя санаторыі, дзе яны могуць адпачываць разам з дзецьмі. Нядаўна прыняты закон, па якому павялічваюцца іх адпачыванні і сувязі з родзічамі. І ўсё гэта даючы прыналежна значная частка работ, звязаных з сям'яй і выхаваннем дзяцей. Таму ў новым Загодзе для жанчын на пачатку іх працоўнага стажу, акрамя таго, у спецыяльным артыкуле прадуважана іх люты для многіх дзяцей жанчын. Жанчыны, якія нарадзілі іх і больш дзяцей і выхавалі іх да васьмігадовага ўзросту, маюць права на пенсію па старасці, дасягнуўшы п'ятнаццацігадовага ўзросту пры стацыя работ не менш п'ятнаціга год.

Значна паліпшаецца справа забяспечвання пенсіямі інвалідаў і членаў іх сям'яў, а таксама чак сям'яў работнікаў, якія страцілі асноўнага карміцеля.

Новы Закон аб дзяржаўных пенсіях — арае сведчанне клопату Савецкай дзяржавы аб сваім народе, сведчанне далейшага росту эканамічнай магутнасці нашай краіны, якая з кожным годам паліпшае матэрыяльныя ўмовы жыцця працоўных. Аб гэтым пераважна гаворыць наступны пункт: калі ў 1940 годзе вышлі і люты насялішчыства з дзяржаўнага бюджэту і за іх асноўна працягавасць складалі 42 мільярд рублёў, дык у 1955 годзе яны дасягнулі 154 мільярд рублёў, а ў 1960 годзе будуць павялічаны да 210 мільярд рублёў. З году ў год растуць выдаткі дзяржавы на

пенсіі працоўных. Па сёлетняму бюджэту на пенсіі было асцягавана 25 мільярд 100 мільярд рублёў. З прыняццем новага Закона сума выдаткаў на пенсіі павялічыцца больш чым у паўтара разы.

Характэрнай рысай Закона з'яўляецца і тое, што ён павялічыў пенсійны разрады прыкладна ў два-тры разы і адначасова ліквідуе прамерна высокія пенсіі, якія выначаліся раней некаторымі катэгорыямі работнікаў.

Вельмі радасна адзначыць, што новы Закон аб дзяржаўных пенсіях — вынік калектыўнай думкі савецкіх людзей. Яшчэ дадоўга да сесіі Вярхоўнага Савета БССР ён быў вынесены на шырокае ўсенароднае абмеркаванне. Працоўныя мелі магчымасць выказаць свае погляды. Партыйныя і савецкія органы атрымалі звыш дзевяццаці тысяч лістак з рознымі заўвагамі і папраўкамі, некаторыя з якіх узялі іх у аснову аднаўлення ў Законе. У гэтым заклым лозе Старшыня Савета Міністраў БССР Н. А. Буаганін адзначыў, што ў большасці выпадкаў працоўныя ўнеслі добрыя папраўкі, якія заставаліся ўвазіць, але некаторыя з іх у пераважна большасці не мелі права прыняцця, зыходзячы з нашых эканамічных рэсурсаў. Пры гэтым час, краіна яшчэ больш прымяняе гэтыя багатыя і тады можна будзе адзначыць усё слушна і добрыя прапановы, паказаныя савецкімі людзьмі.

За апошнія гады мы дасягнулі многата ў сваім жыцці. Але было-б несправядліва, калі-б нашы велічныя поспехі дасяганы і нашы недахопы. Мы разумеем, што існае не поўнае забяспечанне матэрыяльна і культурнага запатрабавання насельніцтва. І аб гэтым гаворым адкрыта. Аднак мы бачым, што партыя і ўрад прымаюць неабходныя меры да таго, каб паліпшаць справіць і з большай карысцю выкарыстаць усю магчымасць для стварэння неабходных матэрыяльных і культурных багатаў. Бурыя росквіт цяжкай прамысловасці, асабліва цяжкіх і аб'ёмных зямель, дзейны ўдзел сельскай гаспадаркі, скарачэнне выдаткаў на ўтрыманне дзяржаўнага апарату, арміі, — усё гэта будзе садзейнічаць умацаванню эканамічнай нашай краіны.

Добрыя аб паліпшэнні ўнутранага становішча дзяржавы, партыя і ўрад прыкладваюць намаганні, каб паліпшаць і міжнародную абстаноўку, каб забяспечыць трывалы і працяглы мір на ўсім свеце. Савецкі Саюз праводзіць паслядоўную мірную палітыку, накіраваную на разабранне дзяржаў, на забарону вырабы і выпрабаванняў атамнай і вадароднай абароны. На пятай сесіі адзінадушна прыняты Зварот Вярхоўнага Савета БССР да парламентаў усіх краін свету аб разабранні, які заклікае ўрады замежных дзяржаў падтрымаць ініцыятыву Савецкага Саюза і, у сваю чаргу, прыняць дзейныя меры да спынення гонкі ўзброенай, скарачэння ўзброеных сіл, да ўмацавання міру паміж народамі.

Вярхоўны Савет разгледзеў таксама рэзалюцыю Чалаты прадстаўніцтва і Палаты савецкіх дэлегатаў Іспаніі, прыняты ў лютым 1956 года, у якіх выказаў імя імя Іспанскага народа дамагчыся забароны вытворчасці і ўжывання атамных і вадародных бомбаў, а пакуль не дасягнута згода па гэтым пытанню — забароны вытворчасці і ўжывання атамных і вадародных бомбаў.

Вярхоўны Савет БССР у сваёй заяве з вышэйшым азначэннем адзначыў адзначыў погляды савецкага і японскага народаў па гэтым вельмі важным пытанню і выказаў надзею, што паліцыя ССР і Японіі будуць актыўна падтрымаць парламентамі іншых дзяржаў.

Вярхоўны Савет па просьбе працоўных Карэа-Фінскай ССР прыняў паставу аб пераўтварэнні рэспублікі ў Карэаўскую АССР і ўключэнні яе ў склад РСФСР.

Па ўсёй краіне цяпер абмеркаваюцца матэрыялы пятай сесіі Вярхоўнага Савета БССР. Савецкія людзі гарача падтрымліваюць рашэнні свайго ўрада і адказваюць на іх новымі поспехамі ў працы.

Эстафета культуры

Рыткуючыся да Усеаюзнага фестывалю моладзі, Глыбоцкі раённы аддзел культуры і райком камсамола да знайшлі цікавую форму актывізацыі моладзі ў гэтай важнай справе. Гэтай формай з'яўляецца «Эстафета культуры», якая надала была праведзена ў раёне. Па заданні распарадчальнаму маршруту калектыў мастацкай самадзейнасці аднаго калгаса выязджаў у той калгас з якім спарыўся іх. Гасці атрымалі паміжніка клубу, знаёміліся са станію работам культуры-асветнай партыі. Усе ўражаны і прапанаваны запісаліся ў «Дзёнік эстафеты». Гасці расказвалі аб ходзе вясновай сям'і і перспектывах свайго калгаса на бліжэйшы год, затым далі канцэрт, запісалі суседзям наведвальніц іх. Каб правесці эстафету ў перыяд вясновай сям'і і тым самым абслужыць як мага больш насельніцтва раёна, былі складзены два маршруты. Яны пачыналіся

з граніч раёна і ішлі ў напрамку да райцэнтра. У кожным маршруце ўключалася дзесяць калгасаў. Выступленні праводзіліся галоўным чынам па суботах і нядзелях. З пачатку раён на 12 мая эстафету пачаў калгас «За Радзіму», а з пачатку калгас імя Калініна. 14 чэрвеня, у адрозненне ад эстафеты, калгас «Большыя і сабачы» аб'явіў да і аб'явіў канцэрт у раённым доме культуры.

Адны не ўсе кіраўнікі калгасаў уважліва паставіліся да эстафеты. Старшыня калгаса «17 верасня» Пугачэў заявіў: «Цяпер няма часу займацца мастацкай самадзейнасцю і выхадзіць у наступны калгас. А вось старшыня калгаса «Зарэ» тав. Арсееў дамагаўся рыхтаваць калектыў і выязджаць у удзельніцтва самадзейнасці ў калгас «Навы шлях».

Абараніць гонар калгасаў на тэрыторыі якіх размяшчаліся школы, выйшлі і настаўнікі. Яны ўключыліся ў калектыў мастацкай самадзейнасці. У калгасе «Герой працы» ў час падрыхтоўкі да эстафеты сярэд настаўніцкай знайшліся добрыя чыталінікі, спевакі, музыканты і тансёры. «Эстафета культуры» сапраўды стварэнню лоды калектыў мастацкай самадзейнасці ў сельскагаспадарчых артыках імя Сталіна, імя Мухомова, імя Зянькава, «Савенка Беларуска» і «Светлы шлях».

У дві эстафеты сельскай калектыў далі 36 канцэртаў, а іх удзельніцтва ўзрос больш чым на 400 чалавек. Пачыў Глыбоцкага раёна падключыў у Докшыцкім, Івянскім і іншых раёнах вобласці. І. МІХАЛЮТА, намеснік начальніка Маладзечанскага абласнога ўпраўлення культуры.

ПРОЛЕТАРЫЙ УСІХ КРАІН, ЕДНАЙЦЕСЯ!

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАКЛЕННЯ СЯЮЗА ПІСЬМЕННІКАў БССР

№ 30 (1097)

Субота, 21 ліпеня 1956 года

Цана 40 кап.

Цыркуляры і жыццё

МЕРАПРЫЕМСТВЫ
ПРАВООЗНАЧА...

З ЗАПІСАК ПІСЬМЕННІКА

Цялы дзень у Шклоўскім аддзеле культуры знімаў званкі. Ва ўсе сельсавесныя дзень тэлеграфнаграм. Сам загадчык аддзела В. Віцебскі ў прысутнасці прадстаўніцтва абласнога ўпраўлення культуры сядзеў «на прадзе» і сільным голасам крычаў у трубку: «Але! Але! Дайце Савенкі! Але! Занята? Дайце Гарашку! Гэта хто, старшыня сельсавета? Перадайце ўсім кінемеханікам, матарыстам і загадчыкам хат-чыталень, каб заўтра, роўна ў дванаццаць гадзін іх былі на нарадзе ў раённым доме культуры. Усе».

Віцебскі паклаў трубку і кінуў позірк на «прадстаўніцтва», які сядзеў побач за сталом, перагортваючы вільзены спіс.

— Не хваліцеся, Міхаіла Іванавіч, дык будзе забяспечана. Усім паведамаў.

Міхаіла Іванавіч Жаўлакоў — гэта намеснік начальніка Магілёўскага ўпраўлення культуры — ініцыятар склікання нарады.

У наступны дзень а дванадцят гадзіне калі паміжкіна аддзела культуры было людзям. Прыбылі выкалікання на нараду работнікі. Тым разаміся на траве каля варот, хто хадаў па двара, а хто проста сядзеў на ганку дома. У паміжкінамі ім не было чаго рабіць. Там яшчэ ўсе знімаў званкі, усё чуўся той-жа голас: «Але! Але!»

На вуліцы тым часам людзі пачалі хвалявацца.

— Чаму яны не пачынаюць? Пачаў пачава першай, — азваўся кінемеханік — малады, прыгожы хлопцаў з белаў камузі з шырока распішчэным каварыям.

— Зводкі яшчэ не ўсе ў начальства, — сказаў другі, крыху старэйшы. — Невадаўна, хто як выканаў план па кіноабслугоўванню.

Мінула яшчэ дзве гадзіны. І толькі тады В. Віцебскі і М. Жаўлакоў запыталі ўсіх у раённым доме культуры. Нікала ірадыкаўка не выдалілі. В. Віцебскі і М. Жаўлакоў, відаць, рашылі, што займацца ім пачаў даць права займацца месца і ў імяні, не праводзячы галасавання. І воль сядзець яны зноў на высокай сярне, за доўгім сталом, накрытым яркачырвоным сукном, а астатнія ўнізе — у доўгай і вузкай зале.

Вось устаў а-за стаў В. Віцебскі і ўпаўнаважаны, шырокім крокам палішоў да трыбуны. Алінуўшы залу думкім позіркам, ён з нейкім своеасабытым тэмпераментам, у якім ачуваўся і гарачыні і роўнадушнасць, азваўся аб кіноабслугоўванні калгасаў.

— План кінемеханікаў Понаравай, Яновіч, Крымскі выкананы на 130 і больш працэнтаў. А многія не выдалілі дзевяццаці імя плана. Пішчэўскі, напрыклад, аліночы сабраў за сённяе толькі 35 працэнтаў таго, што можна было сабраць.

— Дык навальніча-б была! Людзі не пайшлі ў кіно! — даюсціца з залы голас Пішчэўскага.

— Прачыт тым навальніча? Не ўмеюць працаваць! Не выконваецца дзяржаўнага плана, — павышачы тон, працягваў прамова.

— Вось праездзе з намі па калгасах, тады ўбачыце, чаму не выконваецца план, — чупецца той-жа голас з залы.

— Шней, таварышчы, нам далі імя слова, — перабірае М. Жаўлакоў, пастукаючы алоўкам па графіне з воль. — Працягвайце, таварыш Віцебскі.

Але Віцебскі наўдого працягваў. Паведаміўшы некаторыя лічбы выканання плана на кіноабслугоўванні, ён азваўся: «Сядзь свае шапкі і сядзь за стол».

Дзевяціга разбору прычыны, па якіх асобныя кінемеханікі не выконвалі плана, і загадчыка раёнага аддзела культуры не атрымаўся. Трэба было чакаць, што гэты «спраба» ліквідуе «прадстаўніцтва», які часта бывае ў раёне, або самі прысутныя. Думалася: воль яны зараз выступаць, расказаць аб усім, а начальства іх уважліва наслухае, параіцца, што зрабіць, каб лепш заладзіць паказ кінофільмаў.

Але не так пайшла нарада. Тон, узяты В. Віцебскім і падтрыманы М. Жаўлаковым, адрозваў пайшоў ініцыятыву. У зале спачатку чуліся рэзкія вокаўкі, затым галасы пачалі разлазацца ўсе раздзі і раздзі. Ахотніцка выступіць не было. Тады шчышчы парухнуў сам загадчык аддзела культуры.

— Ну, таварыш Понарава? Раскажыце, як вы дабіліся выканання плана на гэты дзевяціга тым працягвае, — сказаў ён з паволь, што тав адрозваў агуліношча на яго заклік і сказаў прамова.

Але дзевяціга піка сядзеў у красле і не варушыўся. Кіравчы позірк то ў адзін, то ў другі бок, яна зацікаваў чырванію. Раптам ён яшчэ раз паклікаў. Дзевяціга ўстаў і неўзгодна нямела пайшоў да трыбуны. Відаць, яна не абраўся выступіць. Але што-ж рабіць, калі сам заклікаў раёнага аддзела культуры прасіць. Трэба што-небудзь сказаць.

З лобінуці яна стаяла на трыбуне, не гаворачы ні слова. Затым пачала:

Гэта зразумела Понарава і нека адрозваў загаравала пра канкретныя справы.

— У нас, у вёсцы Башыякі, дзе я часта дэманструю калгаснікам кінемеханікам, вельмі добры загадчык хат-чыталень. Мы заўсёды з ім раіма, дзе развесці афішы, у якія брыгады схадыць самі, пачнуць людзі збірацца, мы завядзем радыёлу, арганізуем танцы, чытанне газет, кніг. Апрача таго, коротка расказваем аб змесце новых карцін.

У такім-бы плане і працягваў нараду. Хай-бы кожны гаварыў аб тым, што хацеў сказаць. Дык не М. Жаўлакоў і В. Віцебскі зноў пачалі выкалікаць па спісу, які ліжы перад імі, вызначачы на працягтаў выканання плана, каму выступаць. Але раптам слова ўзяў матарыст Мікаіла Лакрысенка, які ўвесь час ірваўся выступіць, ды яму чамусьці не давалі гаварыць.

— Сённяшня нарада мне не падабаецца, — сказаў ён, зыркачы маленькімі, але жывымі вачыма. — Воль вы тут называлі прывічымі многіх кінемеханікаў, якія не выканалі плана. А ведаце, чаму не выканалі? Таму, што кінофільмы ў большасці выпадкам наму даюць старыя і нецікавыя. Народ не хоча іх глядзець. Аліночы прыязджаем мы ў вёску Заброеўце, прывозім кінокартэжы «Тата, мама, служанка і я», а я ўжо калгаснікі з Заброеўцы бачылі ў суседняй вёсцы. Там гэты карціна ішла значна раней. Кажуць нам: «Прыязьце «Салдата Івана Броўкіна», «Добра, а адказаем», «Прыязьце». Просім на базе, а такой карціны ў нас яшчэ няма. Нам зноў далі старую карціну «Малюва», якую ў нашай вёсцы бачылі ўжо».

Мікаіла Лакрысенка гаварыў аб тым, што часам кінемеханікі і іх памочнікам даводзіцца прастойваць з-за няспраўнасці апаратуры.

Затым слова ўзяў інструктар раёнага аддзела культуры тав. Казлоў.

— Кожны кінемеханік можа ў нас выканаць план, які яму даводзіцца, — сказаў ён. — Лічба невялікая — 1800 рублёў у месяц. Большасць людзей у нас праце добра, самаадана, але не ва ўсіх аднолькавыя ўмовы для працы. У многіх калгасах яшчэ няма добрых каубаў, а тыя паміжкінамі, у якіх дэманструюцца кінофільмы, дренна абсталяваны. Часам людзі абурэцца, а імя няма дзе сесці, бо ў клубе ўжо дзве-тры лаўкі...

Прамова меў раптом. Гэта — адна з многіх прычын таго, што а кіноабслугоўванні насельніцтва калгаснай вёскі ў нас яшчэ даўга не ўсё добра. Ші вельмі ў гэтых прычынах М. Жаўлакоў і В. Віцебскі Напанаў, ведаючы, але мала робяць для таго, каб паліпшаць справу.

НАЧАЛЬНИК ПАТРАБУЕ...

Перад тым, як прыехаць у вёску, я зайшоў у Магілёўскае абласное ўпраўленне культуры, каб пазнаёміцца з яго работай. Начальнік не было, і я пачаў чытаць яго «творы», — таўшчэўна чытаў з загадамі і адноснымі ўпраўлення культуры толькі за гэты год. Аліночы загадаў тым больш двухсот. Думалася — на колькі таму добрых кніг ханіла-б гэтай вясні!

Воль загад № 29 «Аб ходзе кінемеханікаў сельскагаспадарчых фільмаў у вобласці». Ші тлумачыць ён, чаму ў некаторых раёнах кінемеханікаў прайшоў неарганізавана? Не. Начальнік ўпраўлення культуры М. Бараноскі бачыць усё баду толькі ў тым, што ён былі распарадчыя графікі кінопаказу, не ўсім было паведамаваць аб пачатку кінемеханікаў і што «а арганізаты кінемеханікаў не далучыліся работнікі сельскіх культурных устаноў». У заключнай частцы — вывады:

«Абавязваць загадчыкаў райдзевяў ліквідаваць недахопы, якія меліся».

Указваць загадчыкам райдзевяў, што калі на працягу месяца не будзе выпраўлена становішча спраў, да іх будуць прыняты больш строгія меры сцяганання...»

У самім Магілёве быў кіноаэтра «Радзіма». Гэта адзін з будышчых кіноаэтраў рэспублікі. Мы чытаем загад № 33 аб рабоце гэтага кіноаэтра. Зноў тыя-ж словы, той-жа тон: «Абавязваць т. Ардэменку: дабіцца лепшага дэманстравання кіно... паліпшаць арганізацыю... наладзіць масавую работу з глядачом... і г. д.

А чаму-ж кіноаэтра дренна працуе? У чым справа? Наўжо толькі ў тым, што ў чыталеньні зале кіноаэтра глядачы сядзець у гаўзіных уборах, што на столі з'явіліся мюры пазымы, бо аіночы не скарвалі сядзь за даху?

У пачыне можна прачытаць шмат загадаў і дырэктываў адносна розных пытанняў культуры-масавай работы ў вёсцы. Але бада ў тым, што ў іх няма канкретнага аналізу работы, усё яны напісаны толькі ў патрабавальным тоне, носяць агульны характар, накітаць: «Разгарніце соцыялістычнае саапарніцтва спрэд кінемеханікаў на лепшы паказ фільмаў і на чарговым семінары прапрацуйце з імі ўмовы саапарніцтва».

Кіжла знайсці ў такіх дырэктывах што-небудзь такога, што паказвала-б людзям, як арганізаваць працу, на што звярнуць увагу, каб задаліць культурныя запатрабаванні шырокай масы калгаснікаў.

ЖЫЦЦЕ ПАДКАЗВАЕ...

У той-жа дзень я накіраваўся ў адзін з калгасаў вобласці — «Прамень камунізма» Гарашчанскага сельсавета. Днём у Гарашчы, раскіданым асобнымі пасёлкамі на

вёскалькі кілометраў, было ціха. Але вёскалькі вёска нібы ажыла. На вуліцы з'явілася многа людзей. Шмат хто яшчэ толькі вяртаўся з працы, а маладыя калгаснікі — хлопцы, дзвучыты, паспелыя паміжца і перапрацуца, ужо ішлі да будынка сельсавета, дзе размяшчалася хатчыталень.

— Куды гэта вы спяшаецеся? — запытаў я ў аднаго з хлопцаў.

— На канцэрт, — сказаў ён. — Кажуць, што да нас у Мінска якісьці начальнік прыехаў, дык з раёнага дома культуры выслалі да нас канцэртную брыгаду самадзейнасці.

— А раней да нас прыязджалі канцэртныя брыгады?

— Два гады назад, таксама з якойсці вышалаку.

У сельсавете мы спаткалі сакратара камсамоўскай арганізацыі калгаса Аляксандра Данілаўскага Лакрысенку, якую ўсе называюць проста Сашай. Яна-ж працуе і загадчыкам хат-чыталень.

Саша — дзевяціна год дваццаці паці — сядзеў за сталом перад ачыненай шафай. Да яе азілі за адным падыходзілі маладыя людзі, бралі газеты, кнігі, часопісы і тут-жа, усеўшыся за суседнім сталом, чыталі. У кутку прасторанага паміжкіна гаварыў прыёмнік. Побач з ім за вузкім невялічкім сталом хлопцы гулялі ў дамяно.

Я падшоў да Аляксандра Данілаўскага:

— Скажыце, калі ласка, да вас часта прыязджаюць работнікі раёнага аддзела культуры?

— Не так часта, — сказала яна. — Часцей да сабе выкалікаюць у раён. Ранейшы загадчык ні разу не быў у нас. А таварыш Віцебскі многое ўжо абяцаў. Але пакуль што абяцаны сваё не выканаў.

Лакрысенка пачала расказваць аб тым, як працуе моладзь калгаса, якія яе запатрабаваны.

— Жыць у нашым калгасе з кожным годам усё лепш, — гаворыць Аляксандра Данілаўскага. — Шмат хлопцаў і дзвучыты, якія скончылі 10 класаў, засталіся ў вёсцы, а многія ўжо вярнуліся з гарода.

Дзевяціна паглядзеў у ажно.

— Воль бачыце, колькі веласіпедаў каля дзвярэй? Гэта ўсё з нашага калгаса. Вы пытаецеся, як дапамагаюць з раёна, вобласці? Чкалікі мы, чкалікі данамогі, запрашалі артыстаў, каб прыехаў, і не далачаліся. Радылі ўсё рабіць самі. Працягвалі ў часопісе «Беларусь» аднаакоўку Алясе Рыльска «Гром з аснага неба», спадабаўся — выраслілі паставіць. Ініцыятарам была мая сястра Жэня. Воль яна і вывелі да сяну ўвесь гурток. Не было каму выконваць ролю дэда Шквана, дык яна сама ўзялася. Паставіла прайшла з поспехам. Гэта было нашай першай спробай удзінчыць моладзь у самадзейнасць...

— А харавы гурток у вас ёсць?

— Нядаўна арганізавалі, але, прызнаюцца, з вялікімі цяжкасцямі. Спевакі ў нас то былі. Не было толькі добрых народных песень. Некаторыя гэтыя, урэшце, мы знайшлі. Але які іх разучыць? На

Жыццё папрабуе

У беларускай літаратуры жанр аповядання заняў пачэснае месца і мае сваіх арыгінальных прадстаўнікоў, такіх, як Я. Колас, М. Лынькоў, Я. Брыль, А. Кулакоўскі, Т. Хадзевіч і інш. У аповяданнях нашай літаратуры можна знайсці адлюстраванне амаль усіх працаў бурнага савецкага жыцця. Дастаткова ўспомніць зборнікі аповяданняў Вузым Чорнага, Юдара Сажульскага, Алеся Стаховіча, як унікаючы ў пачатку перыяду гадзі совецкай улады, гадзі калектывізацыі і першыя пяцігодкі распаўсюду.

Роля аповядання не знізілася, а яшчэ больш узрастае ў наш час. Сённяшняе сацыяльнае рэвалюцыйнае становішча багатае па зместу, настолькі шматграннае і маляўнічае, што не можа не хваляваць пэўнага чалавека. Асабліва важна праблема адбываюцца змяненняў у вёсцы. Раптанні Камуністычнай партыі па пытаннях сельскай гаспадаркі ўзніклі і наватліва сацыялізму на кроху ўдому вясельца, паказалі шляхі ажыццяўлення вялікай праграмы.

Неглыба скажаць, што аб гэтым нічога не напісана. Сёння ў часопісах «Беларусь», «Маладоцё» надрукаваны аповядання А. Васілюка «Ухабы», А. Алашкі «Дракар», І. Дуброўскага «Заваява», М. Лынькова «Інжынер Ватуцін», У. Шаўчука «Напарнікі», у якіх аўтары ў нейкай меры спрабуюць паказаць сённяшняе жыццё вёскі. Розныя па мастацкіх якасцях, гэтыя творы, аднак, з цікавасцю чытаюцца, бо аповяданні аб сучасных нашых суапісаннях. Кожны аўтар па-свойму раскрывае паводзіны людзей, іх думкі і перажыванні. І. Дуброўскі стварае пачынаючы вобраз наркашафэра Піхана, якому надучыла тую наркашафэра Манузіла, гудымава-тага і разбачытага чалавека. Аўтар паказвае, як у хляпца наступіла выпадковае знамянаўства ў хляпца, каб сваімі рукамі ўзняць гаспадарку. А. Алашка прыцягнула раскрывае псіхалогію дырэктара МТС Кандратовіча, які прымае кіраванне наогу, пра дапамогу папер, і больш вяснянае аб удзяльным добрадзе, чым аб поспехах калгасца. Перакладальна паказана кружэнне такога «праўдзіна».

Хочацца больш паграбана спміцца на аповяданні М. Лынькова «Інжынер Ватуцін», бо ў ім, на маю думку, з найбольш выразнаю відавч неадхоны амаль усіх аповяданняў, напісаных у апошні час аб умяшчэнні калгасца.

Дэясны адбываецца нежэ на поўдні. Інжынер-электрык Ватуцін прасіцца ў аб'ект партыі на нізкую работу — у электраМТС. Аб'ект задалае яго прасьбу. Дома адбываецца бурная сітуацыя. Жонка катарычна адмаўляецца ехаць у вёску. Ватуцін едзе ў стал без жонкі і пачынае ўзводзіць «ам электраМТС. Нарошце, «сёмяная драма» ўладжываецца, жонка прыязджае на понае месца жыхарства. Такі кароткі змест аповядання. Сюжэт не хоча. Але справа, нарошце, не ў сюжэце. Хоцяда прасьбы, якімі матывамі кіруецца галоўны герой твора, прасьбы ў вёску. У аб'ект партыі даўні сабра Ватуціна раскрывае пра інжынера: «Гэта чалавек, які любіць рабыць самае дзякае. А як выкладзіць, як людзі абжыліся, адлучы вытварыцца, пабудылі яе... тэды ён пачынае сумваць». І аўтар у пачатку гэтай думкі сапраўды раскрывае, як інжынер Ватуцін напярвае з месца на месца: прапава і ў Гурый, і ў Чыжыбінеў, і на шахтах, нарошце, на электрастанцыі, і ўсёды, як відаць, ён вельмі хутка пачынае сумваць. Літэр ён прасіцца ў вёску, каб пабудаванне МТС і, відаць, развесці свой сум. Ну, а калі МТС будзе пабудавана...

тэды што? Інжынер Ватуцін будзе шукаць новае месца? На-мойму, М. Лынькоў не знаамае сутнасці праблемы, якія адбываюцца ў вёсцы. Партыя заклікала камуністаў паехаць у вясцы на ўсё жыццё, каб іны сваёй самадданай працай дапамагі перабудова сельскую гаспадарку, узяць не на новую вышыню.

На вялікі жаль, іменна падобныя сюжэты ўсё ішчэ вычэрпваюць тэму новага ў вёсцы. Узяць хоць-бы аповяданне А. Васілюка «Ухабы». Тут таксама расказана пра тое, як партар аднаго з мінскіх заводаў едзе працаваць у родны калгас у якасці яго старшыні. У аўтэ «сёмяная трагедыя», яноу жонка адмаўляецца ехаць з мужам.

Нават такая сюжэтная аднастайнасць таворыць аб тым, што некаторыя пісьменнікі жыццё старымі паказамі, Сапраўды, хіба няма чаго сказаць аб працы старшын калгасцаў трыццацішчынікаў? Нам усім памятна цякавы нарысы старшын калгасца Міколы Сергіевіча, у якіх мы без усялякіх упрямжванняў убачылі сённяшняе жыццё калгасца з усімі складанымі з'явамі жыцця.

Паграўце старонкі «Полюмя», «Совесны Отчизны» за поўгода і вы не знайдзеце ніводнага аповядання аб сённяшнім калгасным жыцці. Мала таіх аповяданняў і ў «Беларусі».

Гэта вельмі здзіўляе. Чым вытлумачаць такую з'яву? Перш за ўсё недаацэнкай твораў малой формы ў самім Саюзе пісьменніцтва. Калі пісьменніцтва ішла раман аб аповесць, ён ведае, што творам зацікавіцца секцыя працы або нават прэзідыум Саюза, што ён будзе там абмеркаваны. Так дэталёва, напрыклад, былі абмеркаваны раман І. Шамякіна «Брыніцы», аповесць Я. Брыля «На Выстражы». Нарошце, буйны твор можа выклікаць агульную дыскусію ў літаратурным асяроддзі, у друку.

Іншыя адносіны да аповядання. Я не памятаю выпадку, каб на творчай секцыі Саюза пісьменніцтва была паздавана размова аб адным ці некалькіх новых аповяданнях каго-небудзь з працаўкаў. Вельмі рэдка ідзе гаворка аб гэтым і на нашых агульных сходках. За ўвесь пасляваенны час толькі адін сход быў прысвечаны абмеркаванню аповяданняў.

Нарошце, амаюна адбываецца па разлічці аповяданняў і выдываецца практыка, якая ўстанаўлівае ў нашай рэспубліцы. Пісьменнікі, ствараючы навіны творы, імгненна, каб ён як найхутчэй дайшоў да чытача. Гэта значыць, выдываецца павінна аператыўна яго выдць асобнай кнігай. На сярэ-ж аб гэтым і марыць не прыходзіцца. Аб якой аператыўнасці Дзяржаўнага выдывацтва БССР можа ісці гутарка, калі яно ўжо прадставіла ў Міністэрства культуры на зацверджанне план выдання кніг на 1956 год. Такім чынам, вожны, самы актыўны твор «сэлага» жанра трапіць да чытача са спазненнем на два-тры гады.

А хіба неглыба ліквідавалі такое непараўнае становішча? Мэе здэцыя, заслужана ўвагі работа Літбюроа выдывацтва. Там план пераглядзецца вожны квартал. І як толькі з'явіўся твор, варты выдання, яго неадкладна ўключаюць у план.

Жыццё ніколі не харае адстапання ад яго гарачых спраў. Яно паграбуе ад савесных пісьменнікаў самага агульнага, самага непасрэднага ўдзелу ва ўсіх вялікіх дэясныхнах, што адбываюцца ў краіне.

Г. ШЧАРБАТАЎ.

Беларускія калгаснікі ў гасях у А. Венуліса-Жукаўска

Беларускія калгаснікі прыхалі ў Літву пазнаёміцца з сельскагаспадарчай вытворчасцю і правесці выкананне ўзятых абавязанасцяў пры заключэнні сацыялістычнага дагавору паміж хлебаробамі двух рэспублік.

Апшчыбскім раёне, дзе жыць адзін са старажытных літоскіх пісьменнікаў Антанас Венуліса-Жукаўска. Прадстаўнікі Беларускай літэратуры прыхалі ў вёску і раскрывае аб сваіх творчых планах.

Я. РАДЗІС.

На пачэснай пасадзе

Марыю Ігнатаўну Шышкову добра ведаюць жыхары гарадскога пасёлка Краснаполле. Вось ужо 25 год, як яна працуе тут паштальёнай.

Шышкова — не толькі паштальён. Яна актыўна распаўсюджвае газеты, праводзіць палітыку сярод насельніцтва. У гэтым годзе яна атрымала доўгатэрміновы падпіскаў звыш 500 чалавек.

А. ХРОМЧАНКА.

Надаўна група савескіх турыстаў зрабіла падарожжа на пеналадзе «Победа» вакол Еўропы. У Італіі савескія турысты аглядаюць гарады Неапаль, Пампею, Сарэнтэ, Рым і востраў Капры.

У абарону сельскага бібліятэкара

Адночы, прышоўшы раніцою на працу, Вера Кавалёва заўважыла, што побач з яе замком на дзвярах бібліятэкі вісіць другі, значна большы памеру.

— Хто замкнуў бібліятэку? — запыталася Вера да прысутных чытачоў.

— Я замкнуў, — вышпітаўся са свайго кабінета, заняў старшын Самавіцкіца сельсавета С. Грышчанка. — Пойдзе на чатыры дні абмярць прысудзілімны ўчасткі калгаснікаў.

— Не пайду, — ратунца адказала Вера. — Чаму я кожны раз павінна выконваць заданні работнікаў сельсавета? Нават на сваю работу не вастаеца часу.

— А што вы робіце? Дзе ваша работа? Толькі паперы перакладзеце з месца на месца.

Апошнія словы старшын мовна ўразілі Веру.

Загачыў Самавіцкіца сельскай бібліятэцы Касцюковіцкага раёна Вера пачала працаваць у пачатку мінулага года. Шмат непаладак было тады ў бібліятэцы. Вера навяла ўзорны парадак.

Але яна не задалавалася адной толькі чыста «стэхнічнай» работай. Вера часта брала газету ці часопіс і ішла на жывёлагадоўчую ферму або ў паловодную бригаду, дзе знайшла калгаснікаў з перадавымі метадамі выдывацтва гаспадаркі. У Брыгалах і на жывёлагадоўчых фермах стварыліся і перапрацоўвалі бібліятэчны-перасоўкі. Правадзіла тры канферэнцыі чытачоў. Арганізавалі літаратурныя вечары, чыталіся лекцыі, даклады.

Як-жа здарылася, што ўсёй гэтай работы не заўважыў С. Грышчанка? Ён не павінен быў на адным вечары, ні на адной лекцыі і даклады. Ён усюм не цікавіцца бібліятэчнай і наогул культурна-масавай работай, не чытае кніг.

Вера вымушана была звярнуць у райвыканком, і толькі пасля гэтага С. Грышчанка зняў з дзвярэй бібліятэкі свой замок.

Паміж Верай і старшын сельсавета ўстанавіліся непрыязныя адносіны. Старшын вышпітаў выжыць селаслужаўцаў бібліятэкара. Ён начаў звярнуць у райвыканком культурны; узводзіць розныя накіраваныя на Вэру Кавалёву. Тэ воль неўзабаве ў Самавіцкіцу бібліятэку з'явіўся прадстаўнік з абласнага ўпраўлення культуры тав. Арышчэў.

Ён прыхалі спецыяльна працяраць работу бібліятэкі. Тав. Арышчэў гуляраў з наставнікам, а затым з калгасным і партыйным актывам. Усе былі на баку бібліятэкара.

Вера пра-ранейшаму працягвае працаваць загачыў бібліятэку, але ўмовы яе працы робяцца ўсё цяжэйшымі.

— Рукі апускаюцца, — гаворыць яна сумна, — калі замест дапамогі бачыш грубае адміністрацыйнае.

У апошні час бібліятэка дрэнна фінансуецца. Грошы, прызначаныя для набыцця новай літаратуры, вылікі часопісаў і газет сельсавет выкарыстоўвае на іншыя справы.

М. АУСЕНКА.

студэнт заочнага аддзялення журналістыкі БДУ імя В. І. Леніна.

Майстры мастацкай апрацоўкі шкла

На доўгіх сталах акружана расставлена каларовая пасада: абаны, кветнікі, трафіны, футэры і шклянкі. На адных умяла рука майстра вывела шудоўнага ўзору, які нагадвае сныжнікі, на іншых — сілует Маскоўскага Крэмыя і Спаскай вежы, фігуру меднага конніка. Размаляваная пасада пераляваецца колерам вясёлкі, здаюцца прыгажосцю і разам з тым прастойтай.

Выпуск такіх вырабаў каларовай шклянковай пасады наладзіла асабліва майстар Барысуўскага шкловавода імя Дзяржынскага. Цяпер тут штомесна выробуецца да двух тысяч розных вырабаў з мастацкім аздабленнем.

Адным са старажытных спецыялістаў мастацкай размаляўкі шкла з'яўляецца майстар Жалыноў. Гэтай прафесіі ён авалодаў 25 год назад. Свай багаты вопыт Жалыноў перадае малым майстрам — камсомолам Вользе Макарынка і Веры Кірвалава.

М. МАЛЧАНСкі.

На здымку: майстар мастацкага аздаблення шкла І. Жалыноў за работай.

Фота С. Файзілаха.

Свет паэта

Скажам адразу: над гармонію скача калгасная моладзь; раптам «сёнта некаму няпакам — тыц у твар»; аказваецца — аўтачыяны майскі жук; і пачаўся ўподемку падценна, радасная мітусня: вожны імкноцца злабіць жука і кожны баіцца яго раструшчыць перааркам... Што тут вольна? — запатае ішы чытач. — Жук, — і гадзе... Але воль, раскажу паэт пра гэта дробязнае здарэнне, і атрымае верш («Адвечорак»), які хочам чытаць і перачытваць.

У чым-жа тады «сакрат» паэзіі, калі яна можа абысціся такім назначным эмастам, як апісаная паэма? («Сакрат» сапраўднага айрычнага твора, накіштаў «Адвечорка» С. Дзяргя, у тым, што яго ўнутраны паэтычны змест значна шырэй перасарна ўвагата ім факту аб адарэнні. Не сама па сабе смебная гісторыя з жучком зацікавіла паэта, а тое, што гэта гісторыя дазволіла яму перадаць і атмасферу пёлага майскага адрыва, і прыналежнасць першых юнацкіх сустрач, і шчырую ўсхваляванасць дзюўсцяра, якая шчасліва таму, што май навокал, і млы бізка, і так шудоўна кружыцца над галавой гэты «карысны школьнік»... Паслухайце, як хораша — то разважліва-сур'ёзна, то радасна-замілавана гучаць гадасы ў вершы-дыялогу С. Дзяргя:

— Хрушч — ён шкодны...
— Дад-бог-жа...
— Знішчыць? —
— Не!
— Шкодны? Воль таго не можа!
— Дай воль мне
З рук у рукі...
— Ой, не цісці
Гэтак рукі.
Шкоднік, кажэ, ён карысны...
— Жук мой, жук!

Скажучы: апазітычна, маладзёна... Не, веры, які прымушае чытача з новай сілай адчуць характа жыцця, які намысачна сапраўдным чалавечым зместам, гэта ірычны верш, калі разумець пад ідэю не рацыяналістычны дапамак да тэксту і не задалае дазвону ўмову, а сама зацвярджаюць сутнасць паэзіі. «Дзюўсцяра замашаць на вадзе», — заўважыў некалі Маякоўскі. Яна прадугледжвае, рана да ўсё, праўду чалавечы перажыванні. Можна напісаць верш аб самым важным і надрэбным у жыцці народа, але калі ў ім няма воль гэтай чалавечай праўды, пераг мена будзе няўдалым творам. Такім няўдалым творам ірыцы, у прыватнасці, паэзіі С. Дзяргя «Песня пра Туркменскі канал» і «Размова пра акіян» — а кнігі «Вацма будучыні» (1953 год).

У першай можа сустраць даволі яркі малюнак паграбязнасці, асабліва там, дзе аўтар перадае пыхельны жар нуэтыі, пакулівае трызнене чалавека ў пыхель... Але воль пачалося будаўніцтва, і з адной пухты—навыдумнай, пыханай—мы трапілі ў другую — саўноўна. дэе таксама ні чалавека, ні жыцця:

Вагонкі, генератары,
Ліабкі, калчаны,
Турбыны, экскаватары,
Драгабіны, цягачы...

Чытаец паэму С. Дзяргя і вырабана адчуваецца, што не было ў аўтара педкадэжы, вышпанаўнай патрэбы ў напісанні рачы, што ўся яна — «своджэ на том» і толькі. Тэе-ж самае можа сказаць і пра «Размову пра акіян», напісаную ў жанры тавеннага публіцыстычнага верша, але тагога, які ішоу не айнашоў ні адпаладэга важкага слова, ні пафасу, ні паэтычнасці.

Наогул трэба скажаць, што зборнік «Вацма будучыні» робіць уражанне кнігі, складанай не адным, а націю-націю самімі рознымі і неподобнымі паэтамі. Адзін з іх — старанні, але напывоўны вучань Маякоўскага. Другі зборнік Пастэрнака. Трэці — аўтар паэмы аб Пушкіне—прыхілілі класічнага стылю.

Дэе-ж тады быў сапраўды Дзяргя, той, што ішо сёння разумны і пранікнёны рачы аб чалавечым і па-чалавечаму — проста і шчыра? У невялікім вершы «Вішанька», у гэтым шудоўным маналогу дзюўсцяра, якая пакажала трактарыста і ласадзіла ў знак свайго каханья вішаньку ля дзвяра. А «Вішанькі» цытніца прамала ніць да вершаў, дэе быць

самае галоўнае — праўда чалавечата сэрца.

Параўнаўце паэму «Песня пра Туркменскі канал» з першым «Пыльніскае мора» («Полдына» № 9, 1955 год). У першай дзейнічаюць наскрозь умоўныя і рытарычныя «а легелы лядзі-лоўныя». У другім — жыць вакахамы вопак-будуцін гадзіц у воль сваёй любімай і ўспамінае Цымлянскае мора:

Глядзёу-бы ад рання
Да самае ночы
У воль каханай —
Блакіту прастора!
Хіба гэта воль,
Каханая воль,
Блакітнае мора,
Цымлянскае мора.

Параўнаўце паэму Дзяргя «Пушкін на нашы дзюўсцяраў» з яго-ж першым «Дзюўсцяраў», прысвечаным дзюўсцяраў вядзіка паэта. У наме (дарэчы, у ёй ёсць вельмі выразныя мясіны) аўтар кажаў сказаць «сёу» і сказаў вельмі «прыбляна».

У першым «Дзюўсцяраў» сама Расія папашнае свайму паэту пуэтычныя песьні і казкі. І гадзіце, які добра, пры дапамозе нейкіх «хатніх», сапраўды «дзюўсцяраў» слоў, малое Дзяргя прынабам і, разам з тым, трывожыць свет народнай казкі і тую напружаную пісьню, калі казка ўжо расказана, і першыя сны лунваюць над галавой дзюўсцяра:

І дагаре чадна свечка,
І ў норку коціца клубок;
Ад кадубка згубішшы вочка,
Складзе нянька ў кадубок
Невядзанаю паночку,
Глядзёуца нітак і пруткі
І падоходзіць зноў да ложка
І ціха сляжуе ўкрадкі...

Усё гэта скажана вельмі дакладна, вака, з тым добрым адчуваннем прыроды рачы, аб якім мы гаварылі ў самым пачатку артыкула. Але, на жаль, гэтай дакладнасці, як нам здаецца, бракуе ітым вольным паэтам і ў прыватнасці, самому вядомаму вершу з пыхлы — «Светлае». Тут у адчуваным чалавечым, які быць шчыра паранены ў баі, ёсць многа супярэчнасцяў, тагога, што ішо не адстапала ні ў яким слове, ні ў спелым паучыці. Перапліна ўражанне ад верша такога, што апісаным ў ім пахлінак паміж жыццём і смерцю («так і хочацца пісаць: Жыццё і Смерцю — з вядзікай літары») адбываецца не на зямлі; гэта хутчэй сімвалічны пахлінак, чым фактычнае адарэнне з рэальна існуючым чалавечым. І ў тым, як герой перша раскрывае аб гэтым адарэнні, ёсць многа тагога, што крок за крокам разбурае нашу веру ў яго праўдзінасць.

Трэці дзень... і на целе ўжо мох,
Нерэуночы, як на калодзе...

расказвае аб сабе герой і араз-жа, пасля таіх натуралістычных паграбязнасцяў, абзвечае на усім недарэчнае красаміфэтына: «Пагадзі ў гудзель маіх пестры, каб ішо давай ўжыць метафару самага невельскага гадунку: «На неба зара ўсімчавыя, нібы дзюўсцяра... і толькі ў канцы, там, дэе герой раскрывае пра сваё абуджэнне, з'яўляецца выразнай і трапінай дэталё: «і тады і паучу, я пчала загута ў прырасьтасць шавтра...» Але верш ужо прачытаны, і адна-дзве праўдзіны дэталі не могуць перадоць нашага агульнага ўражання чалавечы ўмоўнага, штучнага, адарванага ад зямлі...

Такі новы шык вершаў Сяргея Дзяргя. У ім адчуваецца ўважлівае адносіны паэта да ўсёго, што складае непуторнае аблічча будаўнічага, навідуманага жыцця. І калі мы стаючы аднаўна аднаўна новыя творы Дзяргя, у якіх усюм відавочна адеўтычна ішо вялікі подых часу і гісторыі, дык не таму, што жадаем супрыналежыць вершы аб саўноўну вершам аб зямсарадзе. Не, мы толькі хачэці давесяці, што і тая разумная, страшная лірыка, якая будзе алавадзіць аб самым важным — аб сучасным і будучым, аб надарэку і гісторыі — аспраўляючыся ў сваёй высокай павінна, узяць з сабою не два дзюўсцяра пранісных іспіа, а ўсё багацце і характа неаблімага свету, ад самай далёкай яго зоркі да гэтага маельскага жучаніа, што так папешна замалавала дзюўсцяра...

Г. БЯРЗКІН.

Удасканалваецца пераклад

Абласны і гарадскі газетны рэспублікі атрымліваюць з БЕЛТА ў перакладзе на беларускую мову зарубежную і ўнутрырэспубліканскую інфармацыю. Такі парадак, безумоўна, адпавядае сваёму значэнню: перадаваць агульна вядомыя звесткі, перадаваць у агульным значэнні. Як вядома, артыкула на беларускай мове можа азначаць або літаратурны жанр, або пэўны пункт якога-небудзь абору праці ці аказіаў. Іншага значэння гэтыя словы не мае.

У перакладзе артыкула варонскажскіх калгаснікаў, калгаснік і работніца МТС да ўсёх работнікаў сельскай гаспадаркі Саюза ССР сустрапаецца верша: «У саўнас «Маскоўскі» ў 1954 годзе было выраблена мяса па 98 цэнтнераў на сто гераўраў сельскагаспадарчых вядоўцаў». І ў гэтым вышпаву перакладзена кожнае слова па-ацёку, без зручкі з інымі. Калі-б гутарка ішла аб прамысловых вырабах, дык «справеджэно» можа было-б пераклаціць, як «справеджэно», «вышпучана» і г. д. Паколькі-ж справа датычыць такога рачы, як мяса, дык яго можа толькі атрымаць аб выкармленай, выгадаванай жывёла.

Перакладчыкі БЕЛТА часта без патрэбы ўжываюць слова «вытворчасць» нават і ў тых выпадках, дэе яно павінна змяніцца роўнымі па значэнню словамі, як выпрацоўка (электраэнергія), вышпучанне (расліны), вывар (тавары) і г. д.

Асабліва многа некакладнасцяў бывае ў свазах з дзюўсцярамі савазлаўчэннямі. Відываюцца, перакладчыкі імкнучы ўзаакціўна неадкладна беларускай мове дзюўсцярамі мусымскага роду неадкладна станау. У інфармацыі косячы часта сустракаюцца такі, з даволу скажучы пераклад: «Каб прадухлілі стварышыся турнік, Савескі Саюз унёс новую прапанову». Або «какусуўчыя вугалы», «свабоджышыся абмен дзюўсцярамі», «знаходжышыся ў вадзе» і г. д.

Парадак даводзіцца чытаць такіх скажучы: «Рухаюцца ў такое надвор'е вольнае вядзікай дзюўсцяра: вольер абываў а ног, усладанія дзюўсцяра»; «Няма неабходнасці распаўсюджваць аб значэнні сменнага розні ўзварачэння»; «Нас не абучылі нават вытворчасці іголак»; «Адарыцца прадзюўсцяра на працягу ўсёго дня».

Такія словы, як «свабожэно», «свадзюўсцяра», замускуць на ўсёх выпадках без адрэзнення значэння перакладчыца «выкладанне». Воль што можа прычытаць у абласных газетах: «Газеты публікуюць паграбязнае выкладанне разаложыці» (замест «пераклад разаложыці»); «З'яў дабрыў разаложыці, якая выкладзе пахлітку і паграбязна партыі. Гэтая разаложыці змяніча асёўныя палажэнні даклада»; «Газета «Комба» змяніча выкладанне разаложыці» (замест «спублікава пераклад змест»).

Неглыба скажаць, што ў сваёй практыцы перакладчыкі БЕЛТА не карыстаюцца новым «Руска-беларускім слоўнікам». Аднак саўноўны не дае перакладаў на ўсё вялікіх жыцця, і таму ішчы раз пры вядомым карыстанні ім у матэрыялах сустракаюцца недарэчны перакладзеныя словы і вырабы.

тылі і народам? Што зрабіла Бародку «першай асобай», «громам раёна», адкуль у яго ўваляе замашні апушчаны і кар'ерыста? Некалі-ж ён ездзіў на Урал па партыйнай мабілізацыі, у гадзі Айчынай вайны быў партызанам — і раптам такога перадажэнне...

Пісьменнік як-бы пачаўся сваёй усею праўду. А варты было, між іншым, больш крытычна

